deelnemers gemakkelijk toegankelijke en binnen een redelijke termijn voltooide procedure wordt toegestaan wanneer de toevoeging van de betrokken stof aan een werkelijke, met name technologische behoefte beantwoordt en geen gevaar voor de volksgezondheid oplevert. Het staat aan de bevoegde nationale instanties om van geval tot geval aan te tonen dat, rekening houdend met de nationale voedingsgewoonten en gelet op de resultaten van het internationale wetenschappelijk onderzoek, hun regeling noodzakelijk is voor een doeltreffende bescherming van de in artikel 36 van het Verdrag bedoelde belangen.

RAPPORT TER TERECHTZITTING
in zaak C-42/90 *

I — De feiten en het procesverloop

1. *Juridisch kader van het geschil*

Richtlijn 64/54/EEG van de Raad van 5 november 1963 betreffende de aanpassing van de wetgevingen van de Lid-Staten inzake conserveermiddelen die mogen worden gebruikt in voor menselijke voeding bestemde waren (PB 1964, nr. 12, blz. 161), bevat een lijst van de enige conserveermiddelen waarvan het gebruik door de Lid-Staten mag worden toegestaan in voor menselijke voeding bestemde waren.

Sorbinezuur, dat het EEG-nummer E 200 draagt, komt als eerste voor op deze lijst, zonder vermelding van gebruiksvoorwaarden.

Artikel 1 van de richtlijn verbiedt de Lid-Staten het gebruik van andere dan de op de lijst in de bijlage vermelde conserveermiddelen toe te staan. Artikel 2, lid 1, bepaalt dat wanneer in de bijlage voor conserveermiddelen gebruiksvoorwaarden zijn vermeld, de Lid-Staten de inachtneming van deze voorwaarden moeten verzekeren.

Luidens artikel 2, lid 2, „laat de... richtlijn onverlet de bepalingen van de nationale wetgevingen, waarbij de levensmiddelen, waaraan de in bijlage vermelde conserveermiddelen mogen worden toegevoegd, alsmede de wijze van deze toevoeging worden omschreven". De tweede zin van dit lid is gewijzigd bij richtlijn 67/427/EEG van de Raad van 27 juni 1967 (PB 1967, nr. 148, blz. 1). Volgens de nieuwe redactie mag een Lid-Staat het gebruik van een door de richtlijn toegestaan conserveermiddel in de op zijn eigen grondgebied voortgebrachte en geconsumeerde levensmiddelen niet volledig verbieden, behoudens wanneer er geen technologische noodzaak voor het gebruik ervan bestaat.

* Procestaal: Frans.

Een verdere stap in de onderlinge aanpassing van de wetgevingen is gedaan bij richtlijn 89/107/EEG van de Raad van 21 december 1988 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lid-Staten inzake levensmiddelenadditieven die in voor menselijke voeding bestemde waren mogen worden gebruikt (PB 1989, L 40, blz. 27). Deze raamrichtlijn voorziet in de volledige harmonisatie van de wetgevingen inzake additieven. Zo bepaalt zij in artikel 12, lid 2, dat „de Lid-Staten de handel in levensmiddelenadditieven, levensmiddelen en voedselingrediënten, indien deze aan deze richtlijn, de bestaande bijzondere richtlijnen of de in artikel 3 bedoelde algemene richtlijn voldoen, niet op met de levensmiddelenadditieven zelf verband houdende gronden mogen verbieden, beperken of belemmeren".

Deze laatste richtlijn dateert van na de feiten van het hoofdgeding.

2. *Voorgeschiedenis van het geding*

Bij een controle in een supermarkt te Nice op 5 oktober 1982 constateerden ambtenaren van de dienst consumptie en fraudebestrijding, dat gebak, dat in Italië onder de benaming „panettone" was vervaardigd en sorbinezuur bevatte, ten verkoop werd aangeboden. Dit door de Italiaanse wetgeving toegestane conserveermiddel is in Frankrijk verboden.

Krachtens een beschikking van de rechter van instructie te Marseille van 27 augustus 1986 werd J.-C. Bellon, directeur van de SARL Bellon Import, verantwoordelijk voor de invoer van die goederen in Frankrijk, naar de correctionele rechtbank verwezen, omdat hij voor menselijke voeding bestemde waren had verkocht waarvan hij wist dat zij vervalst of giftig waren (aanwezigheid van een verboden conserveermiddel), en omdat hij voor menselijke voeding bestemde waren had verkocht waaraan andere chemische produkten waren toegevoegd dan die waarvan het gebruik door de Franse wetgeving is toegestaan.

De vervolging vond plaats op grond van de wet van 1 augustus 1905 ter beteugeling van fraudes en vervalsingen bij de verkoop van levensmiddelen, en artikel 1 van het decreet van 15 april 1912, volgens hetwelk het is „verboden met het oog op de verkoop onder zich te hebben, ten verkoop aan te bieden of te verkopen alle voor menselijke voeding bestemde goederen en waren, wanneer daaraan andere chemische produkten zijn toegevoegd dan die waarvan het gebruik is toegestaan bij besluiten die in onderling overleg door de minister van Landbouw en Plattelandsontwikkeling, de minister van Economische Zaken en Financiën, de minister van Industriële en Wetenschappelijke Ontwikkeling en de minister van Volksgezondheid zijn genomen, op advies van de Conseil supérieur d'hygiène publique de France en de Académie nationale de médecine".

Ter terechtzitting van de correctionele rechtbank betoogde verdachte, dat richtlijn 64/54 van de Raad het gebruik van sorbinezuur toestaat en dat het verbod om in Frankrijk een in een andere Lid-Staat rechtmatig vervaardigd en in het verkeer gebracht goed in te voeren, inbreuk maakt op artikel 30 EEG-Verdrag.

3. *De prejudiciële vraag*

Het tribunal de grande instance de Marseille heeft bij vonnis van 20 november 1987 het Hof de navolgende prejudiciële vraag voorgelegd:

„Is het in overeenstemming met het gemeenschapsrecht om de toegang tot Frankrijk te ontzeggen aan een levensmiddel dat in een andere Lid-Staat rechtmatig is vervaardigd en in het verkeer gebracht, op grond dat het sorbinezuur bevat, welk conserveermiddel is toegestaan door richtlijn 64/54/EEG van 5 november 1963, zoals aangevuld en gewijzigd bij richtlijn 67/427/EEG van 27 juni 1967, richtlijn 71/160/EEG van 30 maart 1971 en richtlijn 74/62/EEG van 17 december 1973, terwijl het gebruik ervan volgens de Franse regeling zonder dwingende reden slechts is toegestaan in een aantal limitatief opgesomde levensmiddelen?"

4. *Het procesverloop*

De verwijzingsbeschikking is op 15 februari 1990 ter griffie van het Hof ingeschreven.

Krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG zijn schriftelijke opmerkingen ingediend:

— op 7 mei 1990 door verdachte in het hoofdgeding, vertegenwoordigd door M. Grisoli, advocaat te Marseille,

— op 17 mei 1990 door de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door B. Rodríguez Galindo, lid van haar juridische dienst, bijgestaan door H. Lehman, Frans ambtenaar ter beschikking gesteld van de juridische dienst van de Commissie, als gemachtigden.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan en de zaak naar de Eerste Kamer te verwijzen.

II — Bij het Hof ingediende schriftelijke opmerkingen

5. *Bellon*, verdachte in het hoofdgeding, herinnert om te beginnen aan de tekst van de artikelen 30 en 36 EEG-Verdrag en analyseert vervolgens de ontwikkelingen in de rechtspraak inzake die bepalingen.

Door in zijn arrest van 11 juli 1974 (zaak 8/74, Dassonville, Jurispr. 1974, blz. 837) iedere handelsregeling van de Lid-Staten, die de intracommunautaire handel al dan niet rechtstreeks, daadwerkelijk of potentieel, kan belemmeren, als een maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve invoerbeperking aan te merken, heeft het Hof een ruime uitlegging aan het begrip maatregel van gelijke werking gegeven.

In zijn arrest van 20 februari 1979 (zaak 120/78, Rewe, „Cassis de Dijon", Jurispr. 1979, blz. 649) preciseerde het Hof deze definitie aldus, dat iedere Lid-Staat verplicht is, een uit een andere Lid-Staat afkomstig goed op zijn grondgebied toe te laten wanneer het in die andere Lid-Staat

rechtmatig is vervaardigd en in de handel gebracht.

In haar mededeling van 3 oktober 1980 (PB 1980, C 256, blz. 2) met betrekking tot voornoemd arrest, bevestigde de Commissie deze rechtspraak en wees zij erop, dat elk uit een andere Lid-Staat ingevoerd produkt in beginsel op het grondgebied van elke Lid-Staat dient te worden toegelaten wanneer het rechtmatig is geproduceerd, dat wil zeggen wanneer het met de voorschriften van het uitvoerende land in overeenstemming is of volgens behoorlijke en in dat land gebruikelijke procédés is vervaardigd en op het grondgebied van dat land in de handel is gebracht. Belemmeringen van het vrije verkeer kunnen slechts worden aanvaard, voor zover zij noodzakelijk zijn om te voldoen aan dwingende eisen gericht op een doel van algemeen belang waarvoor zij de wezenlijke garantie vormen.

Het Hof verklaarde ook reeds in zijn arrest van 19 december 1968 (zaak 13/68, Salgoil, Jurispr. 1968, blz. 631), dat de in artikel 36 EEG-Verdrag bedoelde uitzonderingen niet extensief mogen worden uitgelegd.

Weliswaar lijkt het Hof in zijn arrest van 5 februari 1981 (zaak 108/80, Kugelmann, Jurispr. 1981, blz. 433) zijn standpunt met betrekking tot de bevoegdheden waarover iedere Lid-Staat beschikt om een aantal voorschriften met betrekking tot produkten uit te vaardigen, te hebben genuanceerd, maar de beperkte draagwijdte van dit arrest vloeit niet alleen voort uit de latere rechtspraak van het Hof (vooral het arrest van 19 februari 1981, zaak 130/80, Kelderman, Jurispr. 1981, blz. 527, waarin het Hof verklaarde, dat dispariteiten in de nationale wettelijke regelingen betreffende de vervaardiging en de verhandeling van een produkt slechts kunnen worden aanvaard, indien zij noodzakelijk zijn in verband met dwingende vereisten), maar ook uit richtlijn 83/189/EEG van de Raad van 28 maart 1983 (PB 1983, L 109, blz. 8). Deze voorziet in een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften en herinnert eraan, dat het verbod van kwantitatieve beperkingen alsmede van maatregelen van gelijke werking als kwantitatieve beperkingen van het goederenverkeer een van de hoekstenen van de Gemeenschap is, en dat handelsbelemmeringen die voortvloeien uit technische voorschriften met betrekking tot produkten, slechts toegestaan zijn indien zij noodzakelijk zijn om aan dwingende eisen te voldoen en een doelstelling van algemeen belang beogen waarvoor zij de essentiële waarborg vormen.

Wat het specifieke probleem van de conserveermiddelen betreft, geldt artikel 2, lid 2, tweede zin, van richtlijn 64/54 van de Raad — dat een Lid-Staat toestaat het gebruik in levensmiddelen van een door de richtlijn toegestaan conserveermiddel volledig te verbieden, wanneer er geen technologische noodzaak bestaat voor gebruik ervan — slechts voor op het eigen grondgebied voortgebrachte en geconsumeerde levensmiddelen.

Het Franse verbod op het gebruik van een conserveermiddel als sorbinezuur kan dus in casu niet worden toegepast op een produkt dat in Italië rechtmatig is vervaardigd en in het verkeer gebracht. Volgens een Italiaans ministerieel decreet van 31 maart 1965 is het gebruik van sorbinezuur voor het conserveren van levensmiddelen en met name van gebak, toegestaan in een verhouding van 2 000 mg/kg. In casu is uit de bij de controles verrichte analyses gebleken, dat de voorgeschreven verhouding in acht was genomen.

De houding van de Franse administratie, die zich tegen de verhandeling van de betrokken produkten poogt te verzetten onder verwijzing naar vorenbedoelde bepaling van richtlijn 64/54, die haar zou toestaan het gebruik van sorbinezuur te verbieden, moet als discriminerend worden beschouwd, voor zover zij een typisch nationale produktie begunstigt en produkten uit andere Lid-Staten benadeelt.

Het bestaan van een harmonisatierichtlijn op het betrokken gebied, zoals voornoemde richtlijn, ontneemt de beperkende maatregelen van de Franse administratie iedere rechtvaardiging.

Het evenredigheidsbeginsel, volgens hetwelk de genomen maatregelen passend moeten zijn en het handelsverkeer zo weinig mogelijk moeten belemmeren, dient eveneens toepassing te vinden. Volgens 's Hofs arrest van 6 mei 1986 (zaak 304/84, Muller, Jurispr. 1986, blz. 1511) moeten de Lid-Staten aantonen, dat er, rekening houdend met de nationale voedingsgewoonten en de resultaten van het internationale wetenschappelijk onderzoek, een ernstig gevaar voor de volksgezondheid bestaat. In casu hebben de Franse autoriteiten niet bewezen, dat het gebruik van een conserveermiddel als sorbinezuur gevaar oplevert voor de gezondheid van de consument.

Bovendien behoort dit conserveermiddel tot de levensmiddelenadditieven die overeenkomstig de recente richtlijn 89/107 van de Raad in voor menselijke voeding bestemde waren mogen worden gebruikt. De Franse wetgever heeft deze richtlijn overgenomen in een decreet van 18 september 1989 houdende nieuwe regels inzake toegestane additieven.

Om al deze redenen geeft verdachte in het hoofdgeding het Hof in overweging, de gestelde prejudiciële vraag te beantwoorden als volgt:

„Gezien de ontwikkeling in de richtlijnen van de Raad van de Europese Gemeenschappen is het Franse verbod op de verkoop van een levensmiddel dat in een Lid-Staat rechtmatig is vervaardigd en in het verkeer gebracht, op grond dat het het conserveermiddel sorbinezuur bevat, niet in overeenstemming met het gemeenschapsrecht."

6. De *Commissie* stelt om te beginnen vast, dat het Hof reeds herhaaldelijk de bewoordingen van richtlijn 64/54/EEG heeft moeten uitleggen (arresten van 12 juni 1980, zaak 88/79, Grunert, Jurispr. 1980, blz. 1827, en 5 februari 1981, Kugelmann, reeds aangehaald). Zo preciseerde het Hof, dat richtlijn 64/54 „slechts een eerste stadium in de aanpassing van de nationale wetgevingen op het gebied van conserveermiddelen vormt, welk stadium wordt gekenmerkt door de opstelling van één lijst van conserveermiddelen waarvan het gebruik kan worden toegestaan".

Wat richtlijn 89/107 van de Raad betreft, kan een in 1988 vastgestelde handeling niet in aanmerking worden genomen voor de oplossing van het bij de nationale rechter aanhangige geding, dat betrekking heeft op feiten die in 1982 zijn gepleegd.

Bij de toenmalige stand van de harmonisatie van de nationale wetgevingen inzake additieven waren de Lid-Staten, aldus het Hof in zijn arrest van 5 februari 1981 (Kugel-

mann, reeds aangehaald), in 1982 niet verplicht het gebruik van alle in de bijlage bij richtlijn 64/54 van de Raad vermelde conserveermiddelen toe te staan. Dit zou ook het antwoord op de gestelde vraag zijn geweest indien het produkt voor de verkoop waarvan verdachte wordt vervolgd, in Frankrijk was vervaardigd.

Daar het echter gaat om een uit Italië ingevoerd produkt, moet de bevoegdheid van de Lid-Staten om, bij ontbreken van een volledige harmonisatie op gemeenschapsniveau, de additieven voor levensmiddelen te reglementeren, natuurlijk worden uitgeoefend met inachtneming van het bepaalde in artikel 30 EEG-Verdrag.

Het verbod op de verhandeling van een levensmiddel belemmert duidelijk en belet in feite de invoer van die waar. Een dergelijk verbod zou slechts op grond van artikel 36 EEG-Verdrag gerechtvaardigd kunnen zijn om redenen die verband houden met de gezondheid van personen. Het Hof heeft er herhaaldelijk aan herinnerd (zie arresten van 14 juli 1983, zaak 174/82, Sandoz, Jurispr. 1983, blz. 2445; 10 december 1985, zaak 247/84, Motte, Jurispr. 1985, blz. 3887; 6 mei 1986, Muller, reeds aangehaald, en inzonderheid 12 maart 1987, zaak 178/84, Commissie/Duitsland, Jurispr. 1987, blz. 1227), dat het in de laatste volzin van artikel 36 tot uitdrukking komende evenredigheidsbeginsel verlangt, dat het verbod om produkten te verhandelen die additieven bevatten die in de Lid-Staat van vervaardiging zijn toegelaten, doch in de Lid-Staat van invoer verboden zijn, niet verder gaat dan wat noodzakelijk is ter verwezenlijking van legitieme doelstellingen van gezondheidsbescherming. Het Hof leidde daaruit af, dat het gebruik van een bepaald in een andere Lid-Staat toegelaten additief in geval van invoer van een produkt uit die Lid-Staat moet worden toegelaten, wanneer het, rekening houdend met de resultaten van het internationale wetenschappelijk onderzoek en in het bijzonder de studies van het communautaire Wetenschappelijk Comité voor de menselijke voeding en van de commissie van de *Codex alimentarius* van de FAO en van de Wereldgezondheidsorganisatie, alsook met de voedingsgewoonten van de Lid-Staat van invoer, geen gevaar oplevert voor de volksgezondheid en aan een werkelijke, met name technologische behoefte beantwoordt.

Het Hof preciseerde ook in zijn arresten, dat een Lid-Staat een toelatingsprocedure kan instellen, om na te gaan of ingevoerde produkten wel aan die criteria voldoen. Deze procedure moet voor de marktdeelnemers gemakkelijk toegankelijk zijn en binnen een redelijke termijn kunnen worden afgesloten; het gebruik moet bij een handeling van algemene strekking worden toegelaten en tegen een weigering om toelating te verlenen, moet kunnen worden opgekomen in het kader van een beroep in rechte.

Ten slotte herinnerde het Hof eraan, dat aangezien het gaat om een afwijking van het beginsel van het vrije verkeer van goederen, de bevoegde nationale instanties van geval tot geval zullen hebben aan te tonen, dat het verbieden van een additief noodzakelijk is voor een doeltreffende bescherming van de gezondheid van personen.

Zoals de Commissie in haar mededeling van 24 oktober 1989 betreffende het vrije verkeer van levensmiddelen binnen de Gemeenschap (PB 1989, C 271, blz. 3) heeft bevestigd, kan in het geval van een levensmiddel dat een additief bevat dat in dit levensmiddel niet mag worden gebruikt, maar voor-

komt op een communautaire positieve lijst en waarvoor de technologische behoefte is bewezen, slechts de mogelijke overschrijding van de aanvaardbare dagelijkse dosis het verbod van het betrokken levensmiddel rechtvaardigen, aangezien de algemene onschadelijkheid van het additief reeds werd beoordeeld.

Het gebruik van sorbinezuur in „panettone" beantwoordt in casu aan een werkelijke technologische behoefte. „Panettone" is immers gebak dat niet bestemd is om onmiddellijk te worden verbruikt. Dit produkt kan een tijdlang door de verkoper en vervolgens door de consument worden opgeslagen. Het gebruik van sorbinezuur is noodzakelijk om de ontwikkeling van bacteriën tegen te gaan, tijdens de opslag vóór het openen van de verpakking van het produkt en meer nog na het openen ervan, ingeval de koper het gebak niet volledig verbruikt op de dag van opening.

Wat het gevaar voor de volksgezondheid betreft, wordt sorbinezuur op de lijst van conserveermiddelen van richtlijn 64/54 van de Raad vermeld zonder bijzondere gebruiksvoorwaarden. Dit vloeit voort uit het feit, dat die stof geen ernstig gevaar voor de gezondheid van personen oplevert. Zo heeft het comité van deskundigen voor de levensmiddelenadditieven van de FAO en de Wereldgezondheidsorganisatie de toelaatbare dagelijkse dosis voor sorbinezuur geraamd op 25 mg/kg lichaamsgewicht (zie Food additives series 5 van 1974).

Dit betekent, dat een gemiddelde consument met een gewicht van 60 kg dagelijks 1 500 mg sorbinezuur zou kunnen opnemen zonder enig gevaar voor zijn gezondheid. Daaruit volgt dat, ingeval de in Frankrijk verhandelde „panettone" de maximumdosis sorbinezuur die in Italië voor gebak is toegestaan, dat wil zeggen 2 000 mg/kg, zou bevatten, de gemiddelde consument iedere dag 750 g „panettone" zou kunnen gebruiken zonder enig gevaar voor zijn gezondheid.

De Commissie beschikt niet over inlichtingen omtrent de hoeveelheid sorbinezuur die de door verdachte in het hoofdgeding in Frankrijk verhandelde „panettone" daadwerkelijk bevat, noch over informatie als zou het verbruik in Frankrijk van dien aard zijn, dat de toestemming om aan die produkten sorbinezuur toe te voegen, voor de consument tot overschrijding van de toelaatbare dagelijkse dosis zou kunnen leiden. Daar het gaat om een prejudiciële procedure, staat het aan de nationale rechter, die feitelijke elementen vast te stellen en te beoordelen uit het oogpunt van de artikelen 30 en 36 EEG-Verdrag zoals uitgelegd door het Hof.

Concluderend geeft de Commissie het Hof in overweging, de prejudiciële vraag te beantwoorden als volgt:

„De artikelen 30 en 36 EEG-Verdrag moeten aldus worden uitgelegd, dat een Lid-Staat, zo nodig volgens een gemakkelijk toegankelijke procedure, de verkoop van een levensmiddel dat in een andere Lid-Staat rechtmatig is vervaardigd en in het verkeer gebracht, waaraan een additief is toegevoegd dat op een communautaire positieve lijst is ingeschreven en aan een werkelijke technologische behoefte beantwoordt, moet toestaan, behoudens wanneer de bevoegde nationale instanties aantonen, dat de hoeveelheid additief die dat produkt bevat,

van dien aard is dat, gelet op de voedingsgewoonten van de consumenten van die Lid-Staat, de toelaatbare dagelijkse dosis dreigt te worden overschreden."

III — Mondelinge behandeling

7. De *Franse regering*, die geen schriftelijke opmerkingen had ingediend, heeft ter terechtzitting opgemerkt, dat de Franse autoriteiten Bellon nooit hebben verboden „panettone" te verhandelen, aangezien Bellon de Franse autoriteiten nooit om toestemming heeft verzocht. Een in 1973 gewijzigd decreet van 15 april 1912 gaat evenwel uit van het beginsel, dat toestemming tot het gebruik moet worden gegeven bij ministerieel besluit, na raadpleging van twee wetenschappelijke genootschappen, te weten de Académie nationale de médecine en de Conseil supérieur d'hygiène publique de France. Die besluiten preciseren de voorwaarden en dosering voor het gebruik van additieven en stellen regels betreffende etikettering, karakteristieken en zuiverheidscriteria vast.

De toestemming om aan levensmiddelen een additief toe te voegen, wordt slechts verleend na overlegging van een toxicologisch dossier waaruit blijkt dat de stof bij de aanbevolen dosering onschadelijk is.

De samenstelling van dit dossier is geregeld in een circulaire van 8 augustus 1980, gepubliceerd in het *Journal officiel de la République française* van 25 september 1980. De betrokken toelatingsprocedure is bij een nieuw decreet van 18 september 1989, dus na de feiten van de zaak, gewijzigd.

De gemachtigde van de Franse regering heeft ter terechtzitting uiteengezet, dat bedoelde procedure in Frankrijk meebrengt, dat de importeur of fabrikant die een levensmiddel wil verhandelen dat een voor dit produkt niet toegelaten additief bevat, verplicht is een dossier te zenden aan het Directoraat-generaal Concurrentie, consumptie en fraudebestrijding van het ministerie van Economische Zaken en Financiën, dat het aan voornoemde wetenschappelijke instanties doorstuurt. In het kader van deze procedure moeten de nationale autoriteiten binnen een redelijke termijn het gebruik van het additief toestaan dan wel weigeren. Deze weigering moet gerechtvaardigd zijn om redenen van volksgezondheid en eventueel, om het in de termen van 's Hofs rechtspraak uit te drukken, om redenen die verband houden met een werkelijke technologische behoefte.

De procedure moet voor de marktdeelnemers gemakkelijk toegankelijk zijn en er moet een beroep in rechte openstaan.

Het Hof heeft duidelijk bevestigd, dat dit soort procedures verenigbaar is met het gemeenschapsrecht in zijn huidige stand (zie onder meer het arrest van 6 mei 1986, Muller, reeds aangehaald).

Het additief sorbinezuur is in Frankrijk in een bepaald aantal levensmiddelen toegelaten. Geregeld worden nieuwe verzoeken om toelating door de bevoegde wetenschappelijke instanties onderzocht. De deskundigenonderzoeken houden niet alleen rekening met het gevaar van overschrijding van de toelaatbare dagelijkse dosis, maar ook, wanneer het om een conserveermiddel gaat, met

de weerslag ervan op de microbiologische kwaliteit van het produkt waaraan het wordt toegevoegd.

De levensmiddelen die sorbinezuur bevatten en in de verschillende Lid-Staten worden verhandeld, zijn niet steeds dezelfde. Bovendien kan de toegestane dosis verschillen. Indien al die levensmiddelen vrij en ongecontroleerd in de Gemeenschap zouden circuleren, zou de opname van het additief door de bevolking waarschijnlijk sterk toenemen, met het gevaar dat de in de diverse nationale regelingen toelaatbare dagelijkse dosis ver wordt overschreden.

Het door de Commissie genoemde cijfer — de gemiddelde consument zou zonder enig gevaar voor zijn gezondheid dagelijks 750 g „panettone" kunnen gebruiken — is niet doorslaggevend, want de Franse consumenten verbruiken ook andere levensmiddelen die sorbinezuur bevatten.

Om al deze redenen geeft de Franse regering in overweging, op de vraag van het tribunal de grande instance de Marseille te antwoorden, dat de artikelen 30 en 36 EEG-Verdrag aldus moeten worden uitgelegd, dat een Lid-Staat, zo nodig volgens een gemakkelijk toegankelijke procedure, de verkoop van een levensmiddel dat in een andere Lid-Staat rechtmatig is vervaardigd en in het verkeer gebracht, waaraan een additief is toegevoegd dat op een communautaire lijst is ingeschreven en aan een werkelijke technologische behoefte beantwoordt, moet toestaan, behoudens wanneer de bevoegde nationale instanties aantonen, dat de hoeveelheid additieven die die produkten bevatten, van dien aard is dat, gelet op de voedingsgewoonten van de consumenten in die Lid-Staat, de toelaatbare dagelijkse dosis dreigt te worden overschreden. De Franse regering voegt daar tot slot aan toe, dat het, gelet op de feiten van de zaak die aan de prejudiciële vraag ten grondslag liggen, nuttig is te preciseren, dat een justitiabele die de door een Lid-Staat ingestelde procedure, die overigens in overeenstemming is met de rechtspraak van het Hof, niet heeft gevolgd, zich niet op de artikelen 30 en 36 EEG-Verdrag kan beroepen.

G. C. Rodríguez Iglesias
rechter-rapporteur